

*Сколько нежных слов я не сказал...
Сколько их ненужных обронил...*

Юрий Левитанский

Праўды не скажу, але і хлусіць не буду

Пачуццё гумару я зрабіў сваім заняткам, у якім хачу дабіцца поспеху. Калі моцна нечага прагнеш – рана ці позна жаданне абавязкова спраўдзіцца. Калі ж раптам яно не здзейснілася – значыць, проста не хапіла цярпення дачакацца фанфараў у свой гонар. Закопчаць талент у зямлю – самы бяздарны занятак, які толькі можа дазволіць сабе чалавек.

На шляху да пісьменніцкай дасканаласці стараюся быць бязмежна настойлівым і цярплівым. Адданы той літаратуры, якую задумаў стварыць, не лянуюся, не ашукваю ні сябе, ні іншых. У кожнага аўтара свае «прусакі» ў галаве, якіх ён любіць, песціць і лашчыць. Тое, што для адных падаецца лагічным, для іншых – ідыятызм. Слухаючы крытыку ў свой адрас, стараюся атрымліваць задавальненне. Крытыка для мяне – дадатковы стымул мяняцца ў лепшы бок.

Творчы працэс непрадказальны. Загадзя пралічыць поспех практычна немагчыма. Але, калі першы крок не прывёў да поспеху, гэта не нагода ўпадаць у дэпрэсію і пасыпаць галаву попелам спаленага рукапісу. Бо, па сутнасці, нічога не змянілася. Унікальная магчымасць працягнуць рух да вызначанай мэты па-ранейшаму існуе. Хто ідзе – дарогу асіліць! Шчыра веру ў гэтую праўду.

Пісаць смешна атрымліваецца тады, калі злоўлены кураж. Кураж нараджае адчуванне, быццам хтосьці нябачны водзіць маёй рукой, напаўняючы радкі іроніяй і вясёлым скепсісам. Люблю знаходзіць смешнае ў звычайных жыццёвых сітуацыях. Чым сур'ёзней сітуацыя, тым больш у ёй камедыйных элементаў.

Глядзець на дзікасць і дзіўнасць рэальнага свету стараюся пад нечаканым ракурсам, вачыма, у якіх скачуць

чорцікі. Гэтак успрымаць навакольны свет мяне навучыў жыццёвы досвед.

Мне пашанцавала ўбачыць жыццё як справа, так і злева. На вялікі жаль, сёння ў ім занадта шмат цынізму, змяніліся прыярытэты, вечныя каштоўнасці ўспрымаюцца як атавізм. Людзі заканапаціліся ў сваіх шкарлупінах і дастукацца да іх вельмі няпроста. Яны думаюць, што з Богам можна лёгка дамовіцца, калі паставіць у царкве пудовую свечку. Бога ашукаць нельга!

Кожнаму пад сілу зрабіць жыццё лепшым. Дастаткова не шкадаваць высілкаў на здзяйсненне шчырых учынкаў. Напісаць кнігу — таксама ўчынак.

Мая кніга распавядае пра тое, што па-сапраўднаму хвалюе большасць людзей, прымушае іх захапляцца, трымцець, баяцца, — пра каханне і сэкс.

З павагай, Віктар Асіпенка

Генерал Бум-Бум

Лагодныя вераснёўскія дзянькі, якія не паспелі яшчэ набрацца восеньскай шэрасці, ствараюць рамантычны настрой не горш, чым вясёлы звон сакавіцкага капяжу. Такой парой жаданне пажыць напоўніцу накатвае гэтак імкліва, што няма часу думаць пра наступствы. Чорт падмывае легкадумна і бессаромна сысці ў вар'яцкі загул, змяняючы ў апраметнай цемры маладзенькіх рагатушак на бывалых цёткаў. Потым, схіліўшы галаву ў пакаянні, ізноў прыкіпець да маладух і з непадробнай жарсцю, калі мурашкі бягуць па целе, а ў жываце трапечуць крыльцамі матылькі, з усіх сіл кахаць неўтаймаваны маладняк.

— Госпадзі, Божа ты мой! — шапчу ў прадчуванні непадробнай млюсці. — Як хочацца ў Парыж! Пасваволіць на бульварах, выбрукаваных кінутымі жонкамі. Далучыцца да паломнікаў, што вясёлым гуртам бяруць у аблогу Манмартр. У пошуках незабыўных уражанняў выпадкова зайсці ва ўтульную кавярню, дзе ў інтымным прыцемку дзяўчынке з тварамі непрыгожых хлопчыкаў шэпчуць песні пра дзёрзкае і гарачае каханне.

Эх, мары-летуценні! Яны заўсёды імглістыя і прывідныя. Затое рэальнае жыццё можа заткнуць за пояс любыя фантазіі. У праўдзівасці гэтага сцверджання можна лёгка пераканацца, асабліва калі атрымліваеш з рук прадзюсара дзярмовы сцэнар.

— Кузюкін! — грозна хмурыць бровы прадзюсар. — Чакаю ад цябе не прыгладжаную версію для хатніх гаспадынь, а шалёны драйв, у якім цана вока — жмут апошніх валасоў! Мне патрэбны ўлётны фільм, побач з якім і Галівуд не стаяў. Ты зразумеў мяне, рэжысёр?!

— Усе хочуць фільм-цукерку. І нікому няма справы, што неверагодныя патугі на здымачнай пляцоўцы прывялі мой духоўны сад у запусценне.

— Ну-ну! З такім настроем за фільм лепш не брацца. Мянйя сябе, каб не прыйшлося змяніць цябе. Трымай авансік! Ён узбадзёрыць куды лепей за натацыі. Акцёраў падбярэш з валанцёраў, якія з'явіліся па аб'яве. Бюджэт не гумовы. Разумная эканомія — не пусты гук.

Дзесяць чалавек, якія ўявілі сябе артыстамі, мяне не натхнілі, але атрыманы аванс прымушаў дзейнічаць.

— Слухайце мяне, мудакі, уважліва, — без сантыментаў прыступаю да справы. — Ты, барадач, будзеш граць ролю гаспадара. Будзеш енчыць і ліць горкія слёзы па барану, якога ўкраў Шэры Воўк. Ты, акулярык, Ваўком будзеш. Злёгка паскавычаш па тых баранах, якіх не здолеў зацягнуць у сваё логава. Усе, хто застаўся без ролі, дружна біце Ваўка! Я сказаў біце, а не забівайце. У нас серыял, а не рэкламны ролік. Стаміліся?! Патрэбны вецер! Ды падзьміце ж хто-небудзь, ё-маё! Ды не задніцай, прыдуркі! Усё! Хопіць! Працаваць у павільёне без скразняку немагчыма.

Раптам шальная думка разанула па мазгах: хочацца чагосьці. А каго — зразумець не магу. Тупеючы з кожнай секундай, утыкаюся поглядам у непрыгожую, але ладную грымёрку.

— Ты хто?

— Маша.

Падпарадкоўваючыся ўнутранай позве, якая перамагла розум, хутка прапаную:

— Маша! Пайшлі да мяне піць каву.

Нахабства — маё другое ішчасце, якое заўсёды выручае.

— Да вас дахаты я не пайду. У нас няма агульных знаёмых.

— Не дуры, Маша! Бо я магу падумаць, што ты не ведаеш Федзю Бандарчука.

— Бачыла на кінапаказе ў вялікай ад мяне недасяжнасці.

— О'кейчык, Маша! Зараз, калі ў нас ёсць агульныя знаёмыя, усё ў нас з табой зладзіцца. Толькі не ўздумай

гарадзіць новыя перашкоды. Пакрыўджуся і пайду піць каву сам з сабой.

— У мяне ёсць муж. Зусім малады. Выйшла за яго, каб іншым не дастаўся.

— Вельмі малады?

— Вельмі. Ледзь-ледзь рожкі азначыліся.

— Не бядуй! З тваім шчасцем яго рожкі хутка падрасуць.

— Відаць, вы прымаеце мяне за прастытутку?

— Пра гэта на працы можаш не марыць. І ўвогуле, хіба я згадаў грошы?! Запомні, мілая, грошы — зло. А зла на ўсіх не хапае. Ішачу, як вярблюд, а стаўку далі, як тушканчыку. Табе да мудрасці трэба імкнуцца. А шлях да жаночай мудрасці ляжыць праз мужчынскія яечкі. Іншых варыянтаў Бог жанчыне не даў.

— Абяцайце, што падчас піцця кавы будзеце паводзіць сябе прыстойна.

— Абяцаю. Больш таго, скажу, не крывячы душой, што запаў на цябе, бо ты — чужая жонка. А кожная чужая жонка мае хоць адну, але несумненна добрую якасць, дзякуючы якой яна здабыла мужа. Да таго ж новыя ўражанні сілкуюць ў ва мне творчы пачатак.

— Гена, апамятайся! — адцягнуў мяне ўбок намеснік рэжысёра. — Гэта не дзяўчына, а конь. Такую пацалуеш — год ікаць будзеш. Яе татка быў, відаць, не ў гуморы, таму так нязграбна састругаў дачку.

— Супакойся, Толя. На халяву і воцат салодкі. Жыву з гумарам. Гумар дапамагае быць на кані, а не пад канём. Наш свет, Толя, таму ацалеў, што жывуць у ім вясёлыя людзі. Смеючыся, я кажу, што сёння Маша — лепшая дзяўчына на свеце. У яе ногі даўжэйшыя за ўзлётную паласу ў Дамадзедава. Не дазволю сабе раскошы адкласці на заўтра тую, якую можна сёння. Заўтра захаплюся кімсьці іншым, і адпасцеліць Машу ніколі не змагу. А ў выніку пасею ў сабе

цяжкае пачуццё незадавальнення сабой, якое Гейнэ называў «зубным болем у сэрцы». Хау! Я ўсё сказаў. Маша, памахай Таліку ручкай. Мы вернемся толькі заўтра.

Пераступіўшы парог кватэры, я горда абвясціў:

— Гэта мой бярлог.

— Дзявчаты паверх, непрацуючы ліфт, гэта хутчэй гняздо, чым бярлог, — усумнілася Маша ў слушнасці маіх слоў. — Дзіўны надпіс у вас на сцяне ў вітальні: «Пакінь адзежу, хто сюды ўваходзіць».

— Прабач, забыўся папярэдзіць. Завёў шчанюка, а ён, як шалёны, ірве гасцям калготкі. Лепш знімі іх адразу. Цалей будуць.

Маша не захацела вяртацца дахаты ў падраных калготках, таму, не кажучы ні слова, паслухмяна іх зняла.

— Я б на тваім месцы спадніцу таксама зняў. Заадно і блузку, яна зусім новая. Паспяшайся:

Фунцік дзесьці стаіўся і можа ў любы момант выскачыць з засады і з прыгожай вопраткі зрабіць лахманы.

У трусіках і станіку Маша падалася такой безабароннай, што, доўга не думаючы, бяру яе на рукі і нясу ў ложка. Загарнуўшыся ў коўдру, Маша замерла, чакаючы з'яўлення раз'юшанага Фунціка.

Распрануўшыся, я залез да яе пад коўдру.

— Лягу з табой. Удваіх лягчэй са страхам змагацца.

— А шчанюк дзе? Хоць бы раз гаўкнуў.

— Даруй фантазёру. Няма ў мяне сабакі.

— Ашуканец! Як жа мне вас абазваць адным, але ёмістым словам?!

— Нават не спрабуй. У адно слова я не ўкладваюся.

— Вы сваю жонку вось гэтак жа будзеце ашукваць? — спытала Маша, вывучаючы якасць манікюру на левым мезенцы.

— Канешне буду. Сама падумай, каго ж яшчэ ашукваць, як не сваю жонку?! Кожны мужчына марыць пра жанчыну ў

доме, якую можна кахаць, паважаць і ашукваць.

Я замаўчаў і паклаў рукі на Машыны грудзі, уяўляючы, што маю дачыненне да нейкай таямніцы з містычнай начынкай.

— Чаго мы чакаем? Камусьці з вас дваіх даўно пара ўстаць.

— Маша, які сёння дзень тыдня?

— Пятніца.

— Пятніца, а барабан маўчыць. Дзіўна.

— Які барабан? Вы зноў мяне разыгрываеце?!

— Сусед у мяне — чалавек з вялікай, але дрэннай літары «Г». Генерал. Па пятніцах, п'яны як бэля, барабаніць ваенныя маршы. Яго трам-трам-тарарам, трам-трам-тарарам даўно выелі маю пячонку. За былыя заслугі адстаўнік Кухлаты Антон Палікарпавіч адсудзіў сабе права барабаніць па пятніцах. Шум калясніцы старога Зеўса падасца лёгкім рыпеннем дачнай брамкі ў ціхую месяцовую ноч побач з барабанным дробам Палікарпыча. Задзяўбаў генерал сваёй музыкай. Лепш бы страўса ўсынавіў на Дзень птушак. Парой мне здаецца, генерал — «чайнік». І калі «кіпіць», то стукае ў барабан — пару такім чынам выпускае. Пакуль крэтын не адбарабаніць, я не змагу засяродзіцца на табе.

Паўза зацягнулася, як мае быць нацягнуўшы мае нервы. Чакаць на генеральскі фортэль ужо бракавала цярпення.

Раптам нехта з нуднай аднатоннасцю забарабаніў у дзверы. Той, хто грукаў, быў цвёрда ўпэўнены, што я дома.

— Хто б гэта мог быць? — занепакоілася Маша. — У цябе сапраўды няма жонкі?

— Успомні д'ябла, і ён з'явіцца! — на маёй фізіяноміі з'явілася крывая ўсмешка. — Зараз будзе малаціць у дзверы, пакуль не адчыню. Генерал — тая асоба, ад якой праблемы сёрбаеш поўнай лыжкай.

Загарнуўшыся ў коўдру, я пайшоў адчыняць дзверы.

— Добры вечар, Антон Палікарпавіч! Думаю, здарылася

нешта неверагоднае?! Вы з'явіліся ў мяне ў парадным мундзіры, нападпітку, але ўпершыню без ордэнаў!

— О-ба-на! — не менш за мяне здзівіўся генерал. — Пракляты склероз памяць у скатку скруціў. Забыўся перакалоць ордэны з піжамы на кіцель. Не дай Бог дабрацца да вяршыні рассянасці, калі аднойчы забудуся прагнуцца.

— Ды што вы, Антон Палікарпавіч, не намаўляйце так на сябе.

— Усе мы смяротныя, Геначка, пакуль жывыя. У старасці кожны дзень сустракаеш, як Дзень Перамогі. Я прыйшоў за табой. Трэба увязаць адну справу.

— Важная справа?

— Вельмі важная!

— Тэрміновая?

— Вельмі тэрміновая!

— Тады рапартуйце пра справу прама тут. Сцісла, ясна, быццам зводку з фронту чытаеце. Мяне дзяўчына ў ложку чакае.

— Гена, выпіць хочаш?

Я быў у завязцы, таму не павёўся на дармовую сотку, налітую ў гільзу ад снарада.

— Мне ваша гарэлка зараз нежак па барабану.

— У мяне бяда. Унучка ў істэрыцы прабіла барабан абцасам.

Давялося мне прыкласці немалыя намаганні, каб запхнуць пад дыванок свядомасці пачуццё радасці.

— Дык ты кажаш, што не адзін? — з долей нейкай задуманнасці прамовіў генерал.

— Так, так, так!

— А я дасягнуў узросту, калі згода жанчыны палюхае больш, чым адмова. Барабан зможаш напавіць? Падару пару афіцэрскіх хромавых ботаў з лыжным мацаваннем і баян на запчасткі.

— Я ў барабанах, Антон Палікарпавіч, ні бум-бум,

карацей, пень пнём.

– Што, зусім ні бум-бум?

– Зусім.

– Эх ты, неўдалоцце. Табе б толькі дзевак на прасцінах абкатваць. Але хочаш не хочаш, а захацець да мяне пайсці прыйдзецца. Аб'яўляю мабілізацыю: будзем гуляць у вайнушку.

– Якая вайнушка, Антон Палікарпавіч! У мяне жанчына без коўдры ў ложку мерзне.

– Божа мой, заладзіў: «Жанчына, жанчына!». Калі цябе не хвалюе гвардзейскі марш, трэба паглядзець, ці расце ў цябе барада. Калі цябе не цягне прымерыць армейскую фуражку, значыць штаны — не твая адзежа. Жанчына таксама лішняя на полі бою не будзе. Нехта мусіць параненага байца з-пад куль на сабе вынесці. Камандаваць жанчынай таксама можна. Ёсць два спосабы. Але я іх не ведаю. У Акадэміі такую навуку не выкладалі. Гуляючы ў вайну, я не даю мяшчанскаму балоту засмактаць сябе. Спаць, сцаць, есці, галіцца, мыцца, працаваць — лёс разгільдзяў. Паважаю ў людзях жалезную дысцыпліну і самакантроль. Трымаць сябе ў руках трэба, нават калі хочацца дзяцей. Жыць, як бутэлька, калі ўсякая сволач спрабуе за горлачка схапіць, не жадаю. Прапанавалі мне пайсці працаваць у рэстаран зачыншчыкам дзвярэй. Мне! Баявому генералу! Ды бачыў я іх усіх у белых тапках у сасновай скрыні іхняга памеру. Утрапёнасці адважных — ура! Ура! Ура!

Генерал схапіў мяне за руку і пацягнуў у сваю кватэру.

– Я — генерал! А генералы абавязаны ваяваць. Няма вайны — трэба яе прыдумаць.

– Што я павінен рабіць?

– Ты салдат! Будзеш ваяваць, гінуць, і абеліск табе будзе ўзнагародай.

– Я не ўмею ваяваць.

– Ніколі не бойся рабіць таго, чаго не ўмееш. Я запрасіў

цябе, рэжысёр, не на сцэнічныя падмосткі, дзе можна выдаваць глупства за мастацтва, а ў тэатр ваенных дзеянняў, дзе дылетантам няма месца.

– Добра! Цяпер пакажыце, з кім я буду ваяваць?

– З танкам! Танк! Слухай маю каманду. Наперад, марш!

Са спальні на карачках, натужліва крэкчучы, выпаўзла баявая сяброўка генерала Зоя Мікалаеўна.

– Добры дзень, Зоя Мікалаеўна! Усё ваюеце?

– Ох, ваюю, Геначка, ваюю.

– Антон Палікарпавіч, без падтрымкі авіяцыі мне танк не перамагчы. Патрэбны самалёт.

– Хітры, Гендос! Хвалю за кемлівасць.

– Можна, самалётам буду я? – тоненькім галасочкам падкінула сваю вязанку галля ў кволае вогнішча завязанага бою забытая мною Маша. Замахаўшы рукамі, яна прабеглася па пакоі і замерла насупраць генерала, лышаючы вачыма:

– Так добра будзе?

– Як ты нас знайшла? – здзівіўся я.

– Дзверы кватэры narосхрыст, – і Маша захінула на сабе крысё майго турэцкага халата.

– Адна лётная баявая адзінка ёсць! – задаволена пацёр руку Антон Палікарпавіч. – На штурмавік падвесім бомбачкі, – і ён паклаў у кожную Машыну руку па курыным яйку.

– Салдату патрэбна гармата! – не здаваўся.

– З гарматай у мяне гэтым разам парадак! – узрадавана ўсклікнуў генерал. – Васіль Іванавіч, выязджайце.

Са спальні на дзіцячым ровары выкаціўся Васіль Іванавіч, паплечнік генерала.

– Сёння Васіль Іванавіч здольны зрабіць залпавы агонь. Я яго гарохавым супам зарадзіў.

– О-о-о! – скрывіўся я. – У такім разе мне трэба бегчы.

– Стой, дзертыр! Вярніся на поле бітвы.

Вярнуся! Толькі вазьму ў сваёй шафе процівагаз.

А раніцай ён абудзіўся

Тое, што п'яная жанчына больш даступная, чым цвярозая, Макафаеў ведаў не па чутках. Не раз з падвыпіўшымі сяброўкамі яму даводзілася паводзіць сябе так, нібыта ён быў сапраўдным халасцяком: старанна выконваць валявыя каманды: «Хутчэй! Глыбей! Далікатней!»

Жаданне падпаіць каго-небудзь прыходзіла да Макафаева звычайна ў пятніцу пасля пяці. У справе падпойвання яму дапамагала вера ў сілу простага, але надзейнага заклінання: «Кладзіся, дзеўка вялікая, кладзіся, дзеўка малая!»

З прыходам першых замаразкаў Макафаеў пачынаў паляванне на таўстушак. У яго разуменні таўстушкі служылі натуральным сродкам ратавання ад начных халадоў.

Усе, хто ведаў Макафаева, лічылі яго рэдкай сволаччу, сволаччу не паводле выхавання, а сволаччу ад нараджэння. Дзіця органаў з няздзейснай сям'і, ён так і не знайшоў татку, які меў дачыненне да гэтых органаў, каб адпомсціць за ўжыўленую загану.

Карыснасцю Макафаеў не вылучаўся і заслужана лічыўся чалавекам цяп-ляп. У яго руках добра глядзеліся рыдлёўка, граблі, сякера. Калі на ўчастку знікаў шанцавы інструмент, брыгадзёр падазрона касіўся на рабацягу.

— Не браў! — гыркаў той, быццам ляскаў згорнутай газетай, каб прыбіць надакучлівую муху.

— Значыць, не аддасць! — уздыхаў брыгадзёр, злы ад бяссілля.

Раздзёўбаныя сякеры, рыдлёўкі, граблі Макафаеў падкідваў у капцёрку. Гэтаксама ціха і незаўважна ўкладваў у кішэні чых-небудзь штаноў скарыстаныя прэзерватывы з надзеяй, што жонкі ганарыстых рабацяг саб'юць з іх пыху.

Працэс спойвання выпадковых сябровак Макафаеў давёў да неверагоднай дасканаласці. Пасля мноства вопытаў

ён выявіў ледзь прыкметную мяжу паміж жанчынай проста п'янай і вельмі п'янай. Памежная зона звычайна засялялася пакутамі сумлення: «Прыстойныя Дзяўчаты Так Сябе Не Паводзяць!», «Ой, Заўтра Мне На Працу!», «Ой, Што Ён Пра Мяне Раніцай Падумае?!»

Важную ролю ў спойванні жанчын Макафаеў адводзіў дакладна вымеранай дазіроўцы. За ўдалую дазіроўку ён нават не ленаваўся самому сабе пляскаць у далоні. Апладзіраваў, праўда, у думках. Проста папляскаць далонню аб далонь, атрымліваючы асалоду ад поспеху, не атрымлівалася. Воплескі глухім бодем аддаваліся ў грудзіне. Неяк па п'яні ён даў сябе ўгаварыць паехаць з дайверамі здымаць падводныя кіношкі сярод каралавых рыфаў. У экспедыцыі Макафаеву даверылі прываджваць з лодкі кавалкамі сырога мяса крыважэрных акул. За працу абяцалі немалую суму, якую Макафаеў збіраўся выдаткаваць на ўдасканаленне майстэрства спойвання жанчын. Рыпенне ўключынаў, нібыта калыханка, напоўніла сэрца карміцеля акул радасцю і амаль незямным шчасцем. У гэты якраз момант подлая драпежніца, схапіўшы мяса, адцяпала яшчэ і два Макафаеўскіх пальца. З тых часоў небарака трохі накульгваў і няўважліва зашпільваў штаны.

У памяць пра паездку прывёз бедачына малпачку. Паглядзець на дзіва сабраўся ўвесь двор.

— Маклуха! Дзіця прывёз, а мамка дзе? Як ты без мамчынага малака дзіцё гадаваць збіраешся? — здзекаваліся яхідныя бесталачы.

Паўгода крыўдаваў Макафаеў на дурняў, пакуль не адкрыў для сябе ўвасабленне сапраўднай жаночай прыгажосці. Сапраўдная прыгажосць была ўвасоблена ў грудзях неймаверных памераў і ў гэткіх жа памераў дупе.

У адзін з халодных вечароў зіркастыя вочы Макафаева выглязелі дзяўчыну Анэль, чые пышныя формы вабілі і спакушалі. Напаіць таўстушку аказалася няпроста. Анэль

мела перакос разьбы ў галаве і была амаль цвярозніцай. Як асоба ўражлівая, яна звяртала ўвагу на розныя дробязі, забываючы пры гэтым аб налітай шклянцы. Аднак Макафаеў, валодаючы талентам вулічнага артыста, вырашыў, што ўражлівасць можа саслужыць яму добрую службу. У дадзеных абставінах як мага лепш падыходзіла роля ліслівага сабакі на кароткім ланцужку.

— Файна было б для пачатку ўламаць Ганульку абмакнуць вусны ў чарцы з гарэлкай, — падкручваюць сябе настырны Макафаеў. — Далей усё пойдзе бы маслам памазаў.

Па характары Ганначка была падобнай да «жанчыны-коткі». Да жыццёвых мэтаў ішла павольна, мякка агінаючы перашкоды і падпарадкоўваючыся разумным спакусам. Затое Макафаеў меў характар «мужчыны-сабакі»: прывык бегчы да мэты з высунутым языком, не ўнікаючы ўтонкасці жаночай натуры. «Не дала баба — мацуйся, а дала — трымайся» — любіў ён прыгаворваць у чаканні плоцкіх уцехаў.

Ганначка, шатэнка з карымі вачыма, без таліі і з немалой масай цела на твары, сядзела за столікам у кавярні «Лукамор'е», запіваючы «Фантай» вялізны гамбургер. Увесь вечар ёй чагосьці хацелася, а дакладней кагосьці. Перашкаджалі загорнутыя ў джынсу вёрткія студэнткі, якія скрадалі аднаго за другім кавалераў, упадабаных пышкай.

Назіраючы за Ганкінай незапатрабаванасцю, Макафаеў драпежна шчэрыўзубы і паціраў рукі:

— Не можа быць, каб пераможаная ты да ног маіх не ўпала!

Вечар пачынаўся паэтычна, і адкладаць на заўтра тую, якую хацелася сёння, не адпавядала Макафаеўскім правілам. Не цырымонячыся, залётнік падсеў да дзяўчыны за столік. Два куфлі піва і бутэлька гарэлкі былі яго ўнёскам у фундамент размовы.

— Вам, дзядзька, што ад мяне трэба? — па-дзявочы наіўна сустрэла прыставалу таўстушка.

— Пакуль толькі разам выпіць. Яшчэ верш хачу расказаць. Сам напісаў.

Я іду па расе,
Я ў ёй ногі мачу.
Я такі ж, як усе,
Я гарэлкі хачу.

— Гэта добра, калі ў чалавека ёсць патэнцыя да творчасці! — ухвальна кіўнула галавой Ганначка. — «Іду, мачу, хачу» — не словы, а прабоіны ў маім сэрцы.

— Дзякуй, Аня. Высокае мастацтва не кожны зразумее. За паразуменне, якое ўзнікла, прапаную выпіць маю мяшаначку — смачную і заліхвацкую «півагарэліцу». Яна такая ж добрая, як і ўсё астатняе, што ёсць у мяне, — і Макафаеў пачаў дзьмуць у саломінку, змешваючы гарэлку ў піве.

— Ой! — пляснула ў пухлякія далонькі Ганулька. — Як прыкольна ты робіш бурбалкі! Сам баўтуху вып'еш?

— Не, з табой падзялюся! А рабіць гэта будзем так! — і Макафаеў проста з бутэлькі зрабіў некалькі глыткоў. — Гарэлку п'ю так, для паху. Дурноцця свайго хапае. А цяпер ты сербані мякенькай «півагарэліцы», закусіўшы маім вершыкам.

Ганначка матнула галавой, аднеківаючыся ці то ад пітва, ці то ад вершыка.

— Ну, як хочаш! — і Макафаеўзнаў прыклаўся да бутэлькі — я мог бы выпіць і больш, але пакуль выпіў да дна. А пад закуску будзеш піць?

— Закуску буду.

— Тады бяры з маёй талеркі. З'есці ўсю салату мне не пад сілу.

Пакалупаўшы кончыкам відэльца салату, Аня

зморшчылася:

— На выглядсалата нешта не вельмі.

— Выгляд для салаты — не галоўнае. Галоўнае, яна не павінна пэчкаць «фэйс», калі пасля літру «півагарэліцы» падаюць у яе тварам, — паслужліва падказаў афіцыянт, які праходзіў міма.

— Ідзі, без цябе з салатай разбярэмся, — прагнаў Макафаеў афіцыянта, які паспеў залезці вачыма ў выраз Ганкінай сукенкі.

— Люблю салату, бульбу, шкварку, давай, Ганулька, выпі чарку! — панесла Макафаева па хвалях лірыкі. — Я ж, Аня, п'ю не таму, што выпіць люблю, а хачу, каб ты са мною выпіла. Калі падвып'ем, пачнецца самае цікавае: ты палюбіш мяне ў сабе, я сябе ў табе, — сказаў Макафаеў і задумаўся: ці правільна ён размеркаваў любоўныя ролі.

— Я змагу палюбіць толькі прыгожага.

— Дурніца! Дзе ты прыгожых на ўсіх набярэшся?! Пі, многа пі! І не будзе для цябе брыдкіх людзей.

хтосьці тузануў Макафаева за вуха.

— Ледзьве цябе знайшла. Ты чаго да таўстухі дакалупаўся? — гэта была жонка Макафаева, якая злавіла разгульнага мужа на месцы злачынства. — Яна не п'е і не дае. Ты на мяне паглядзі. Сказала ж, пацярпі трохкі, таксама патлусцею. Хіба дарэмна бакі наядаю? Для цябе ж, дурань, стараюся.

Макафаеў не чакаў такога напору і трохі збянтэжыўся. Але, спахапіўшыся, не стаў маўчаць:

— Кінь сваю паганую звычку шукаць мяне па кабаках і барах! Перад людзьмі сорамна. Хоць раз бы пашукала ў музеі, у бібліятэцы, у тэпэ і гэдэ.

— Пашлі дахаты, там я табе не толькі пра музей раскажу, але і пакажу тэпэ і гэдэ. Абы ты, паскуда, сам быў здольны на тэпэ і гэдэ!

Наташа рашуча пацягнула Макафаева за руку.

— Ты, сволач, і штаны паспеў расшпіліць. Напагатове сябе трымаў! Своечасова я падаспела.

— Ты пра штаны лішняга не мялі! Сама дапамагаеш зашпільваць. Не знайшоў цябе, калі з дому выходзіў. Вось і прыйшлося з расшпіленай прарэхай ад бара да бара калясіць.

— Няўжо?! Так хутка з хаты здрыснуў, што не адразу зразумела, куды ты падзеўся. А я, дурная, прасціну на ложку памяняла, каб на чыстай бялізне цябе, дурня, удаволіць.

Хлусня для Макафаеўскай жонкі была гэткім жа рамяством, як для самога Макафаева пісаць кароткія вершы, падобныя да цыдулак самагубцаў. Хлусні яна вучылася старанна, не прапускаючы ніводнага выпадку папрактыкавацца. Макафаеў, у сілу сваёй талерантнасці, прымаў кожнае жончына слова за чыстую манету, а ілгуха не давала падставы думаць інакш. Хлусіла яна з добрых памкненняў. Навошта мужу ведаць, што ў кагосьці разважны ключ большы і таўсцейшы.

— Будзеш піць са мной «півагарэліцу», тады пайду.

— Буду! Але толькі дзеля таго, каб табе, дурню, менш дасталося. Пасля выпітага твой любоўны запал хутка ператвараецца ў нішто. А без запалу мужыка мужыком не назавеш.

Раніца наступнага дня пачыналася да агіднасці звычайна і да болю знаёма. Галаву ад падушкі Макафаеў яшчэ змог адарваць, а вась нахабныя вочы расплюшчывацца не хацелі і на жадныя ўгаворы не паддаваліся. Прыпадняўшы пальцамі левае павека, ён даў воку трошкі прывыкнуць да святла, а потым узяўся за правае.

— Ты хто? — утаропіўся небарака ў голую спіну, якая тырчэла з-пад коўдры.

— Ніхто! — прагучаў глухі адказ.

— Ляжы ціха, Ніхто, — прыклаў палец да вуснаў Макафаеў і, як быў, у плавачках-абліпалачках паклыбаў на

кухню. Кожны крок даваўся з болем, але да крана з вадой гнала засуха ў горле.

– Пралы галімыя, шпана дваровая, гаўрошы хрэнавы!
– кляў Макафаеў незразумела каго. – Добра, што ў выцвярознік не заляцеў. А гэтая лежабока магла б проста сказаць: жонка я твая з шлюбным штампам у пашпарце. Не можа без выпендросаў жыць. Учора піў з ёй з адной шклянкі ўсё, што налівала, піў, апякаючы вусны, і за сяброў, і за ворагаў да зорнай ростані ў вачах. А потым залез з нагамі на стол і крычаў, як ашалелы: «Адыдзі, нячыста сіла, заставайся, чысты спірт!»

На кухні халадзільнік-падлюка сустрэў пустымі паліцамі. Графін на сталае быў неверагодна сухім. З-пад стала пазіралі бутэлькі, поўныя нямога дакору. Макафаеў пусціў вадку і, прыпаўшы да крана, стаў смактаць, як смокча дзіця мамкіну цыцку.

І тут яго шандарахнула, быццам ток неймавернай сілы назапасіўся ў водаправодных трубах.

– Матухны мае, ды што ж я такое п'ю?! Быць такога не можа!!!

Асцярожна лізнуўшы струменьчык, Макафаеў прынохаўся і зноў лізнуў. Паверыць у гэта было немагчыма, але з крана струменілася першакласная самагонка. Дрыжачымі рукамі ён напоўніў рондалі, міскі, кубкі, шклянкі, чаркі. Пакуль напаўняўся тазік, кінуўся ў ванную. Ішоў самагонны дожджык. Душ з вечара застаўся ўключаным, а хто мыўся, Макафаеў нават не спрабаваў успомніць. Намачыўшы ў самагонцы ручнік, ён прыклаў яго да галавы, не даючы думкам спаліць мозг. Падышоў да акна, паглядзеў на двор. Тое, што адбывалася ў двары, нагадвала эвакуацыю, а выглядала нават страшней за ўсеагульную мабілізацыю.

Прайдзісвет-прапар падагнаў малакавоз і скрозь фільтры для ачысткі ядзернага паліва стаў яго напаўняць.

— Спатрэбіліся! — радасна паціраў ён рукі. — Калі краў, не ведаў, што з фільтрыкамі рабіць буду.

Ветэран рыбнагляду, ачмурэўшы ад пачуццяў, якія раптам нахлынулі, цягнуў з пляменнікам у дом дзесяцівёдзерны акварыўм.

Прыёмшчык шклатары згружаў з машыны скрыні з пустымі бутэлькамі. Ягонае сямейства сядзела ў двары на лаўцы і клеіла самаробныя этыкеткі «Асобая вадаправодная».

Група паўапанутых людзей з нязмытай мыльнай пенай і тазікамі ў руках слёзна маліла саступіць па пятнаццаць кропель на таз для прафілактычных мэтаў.

Каля пад'езда ўсёведная бабуленцыя раіла:

— Настойлівей прасіце! Чаго добрага, заглушку паставяць! — і ківала на акно халасцячкі Нюркі. — Яна за ўвагу да сябе па тазіку з ванны зачэрпне!

— Трафімыч! — паклікаў Макафаеў суседа. — Ты, як тэлевізар, канкрэтны і як кніжны чарвяк, усяведны. Адкуль у наш дом самагоннае ігчасце прываліла?

— Чуў, Машка тройню нарадзіла?

— Не глухі. Вокны маёй спальні на радзільны дом выходзяць.

— Дык мужык яе, слесар водаканала, нагнаў самагонкі на агледзіны. І, відаць, п'яны ад радасці, не той вентыль адкрыў.

— Ну, народзец! — хмыкнуў Макафаеў і толькі цяпер пачуў трэль тэлефоннага званка. — Вось зараза! Ляжыць у ложку разамлелай падлай, а я павінен аб усім клапаціцца. Алё!

— Мілы ты мой! — пачуў Макафаеў знаёмы голас. — Хачу распавесці табе навіну! Наша сяброўства неверагодным чынам перарасло ў маю цяжарнасць.

— Чым далей, тым цяжэй, — праглынуў ліпкую сліну Макафаеў. — Пайду і павешуся.

– Хто тэлефанаваў? – данеслася са спальні.

– Ды так, хтосьці нумарам памыліўся.

Макафаеў змяніў кампрэс на галаве.

– Наташ! Давай кацяня завядзем.

– Ты мяне завесці не можаш, а з кацянём прасцей не будзе!

– Мая справа прапанаваць, а твая не пагадзіцца.

Макафаеў зноў падышоў да расчыненага насцеж акна.

– Чаго сумуеш, Макафаеў? Самагонкай запасціся паспеў? – крыкнуў з двара шчаслівы сусед.

Макафаеў няпэўна махнуў рукой. Згадалася вечна незадаволеная цешча.

– Праблемы ў мяне з цешчай, ніяк не ўжывуся. Вось і сумую.

– Ва ўсіх зяцёў з цешчамі праблемы. Трымай хвост пісталетам і пасылай усіх на тры літары. Думай пра здароўе і не грузіся па дробязях.

– Усе чужыя праблемы не вартыя маёй адной. Не ад кожнага зяця цешча цяжарае.

Міця

Сумленне не дазваляе абазваць Палафаева бездапаможным мужыком і выцерці аб яго ногі. Стараецца жыць чалавек. Але пакуль сем разоў адмерае, іншыя і сабе адрэжуць, і сваякоў не пакрыўдзяць.

– Працуй, Палафаеў! Галавой працуй! – шалелі ўзлаваныя партнёры.

– Ды працую я, працую! – раздражняўся Палафаеў, не разумеючы, як можна працаваць тупым прадметам.

Звонку палафаеўская галава выглядала не горш, чым у іншых. Усе праблемы стварала ўнутранае напаўненне, асабліва калі з'яўлялася авантурная магчымасць узбагаціцца: Палафаеў губляўся і рабіў усё недарэчы. Аднак прызнаць сябе абсалютна недзеяздольным не давала шчырая вера ў сваю недазапатрабаванасць. Выратаваць няўдачніка магла надзейная апора, сапраўдная апора, апора з глуздам, з якой ён мог пасябраваць, а калі што, і ажаніцца.

Калі навакольны свет нічога не мог прапанаваць акрамя разладу, Палафаеў ішоў у клуб «Крэматорый» ратаваць свой унутраны свет. Непрыхаваны балдзёж марнатраўцаў жыцця не даваў разгуляцца думкам пра непазбежнасць будучай катастрофы.

Пятніца была не лепшым, але і не горшым днём тыдня. Яна была ні тое ні сёе. Пякучая туга ўчапілася ў Палафаева і злосна грызла за поўную адсутнасць перамен. Пасля літра піва пад вэнджаныя асьміножкі Палафаеў, гнаны нясцерпным жаданнем, пабег у прыбіральню. Расшпіліўшы прарэх і прымасціўшыся ля пісуара, ён тупа ўтаропіўся на абвестку, прыклееную скотчам да да кафлі: «У выпадку бамбёжкі хавайцеся пад гэты пісуар – у яго яшчэ ніхто не трапляў». Палафаеў таксама аказаўся не самым лепшым снайперам.

– Загаворанае месца! – прамармытаў ён, спаласнуў

рукі і ад граху далей паспяшаўся да свайго століка. І своечасова: пачыналася тое, за што ён любіў гэты клуб.

— Шаноўная публіка! — звонка выкрыкнуў гітарыст. — Прашу крышачку ўвагі, а то вымру, як конь Тпружэвальскага.

— Андруша! — Палафаеў махнуў рукой музыканту. — Збацай дзіцячую песеньку!

Палафаеў любіў усе дзіцячыя песні Андрэя. Яны вярталі яго ў той чароўны час, калі яшчэ не даводзілася думаць мацюкамі. Андрэй кінуў у адказ, прыкусіў губу, наліўся цёмнай вянознай крывёй і з размаху лупануў усёй пяцярнёй па струнах.

— Тррррррах! — адазваўся следам барабаншчык. Гук быў настолькі звонкім і гулкім, што здавалася, недзе побач разарвалася проціпяхотная міна з металічным начыннем з гаек.

— Жжжжырррах! — дубовае вечка раяля з трэскам агаліла белыя і чорныя клавшы. Пад тонкімі пальцамі піяніста клавшы жаласліва залямантавалі, ператвараючы дзікую сумесь гукаў у чароўную мелодыю.

У такія хвіліны Палафаеў забываў пра піва і асьміножкі і быў гатовы да сапраўдных дзівацтваў: мог заскакаць ад радасці, запляскаць ад захаплення ў далоні, завішчаць ад шчасця і нават расплакацца, успомніўшы ненаўмысленую крыўду. Апускаючыся ў вір пачуццяў, ён шукаў вобразы, здольныя распаліць полымя рашучых учынкаў. Сёння яму прымроіўся велізарны буры воўк, які бяжыць па снезе. Гэта быў паспяховы воўк-рыцар без страху і дакору.

Пругкі, як далёкія грывоты, акустычны бас гітары і хвалюючы, з лёгкай хрыпатцой голас Андрухі выносілі Палафаева-ваўка на шчымлівы, шырокі прастор, на раўніну, бязмежную як мора.

— Я сягоння не такі, як заўжды, — матаўся па сцэне апантаны Андрэй, — ну а ўчора быў ніякі зусім...

Палафаеў заплюшчыў вочы і калыхаўся ў такт музыкі. Быццам наяве, ён убачыў неверагодна прыгожы разьбяны церам на фоне барвовага шара, які сыходзіў за небасхіл. У святліцы церама ў крышталёвай труне ляжала прынцэса неапісальнай прыгажосці. Ляжала, падла, на жываце, і Палафаеў разгубіўся, бо не мог зразумець, куды яе цалаваць. Секунднага замяшання хапіла, каб нечыя нахабныя вусны прысмакталіся да палафаеўскіх вуснаў.

— А?! Што?! — падскочыў ад нечаканасці фантазёр.

— Сядзі, сядзі! А то можна падумаць, табе ў азадак усадзілі шыла. У нагах праўды няма. Твая праўда значна вышэй.

— Бесцырымоннасцю адзначылася маладая жанчына з моцнымі сцёгнамі, высокімі грудзьмі і пачатай бутэлькай віскара ў руках. Як гарачае танга не падобнае да мернага менуэту, так і яна была непадобнай да ранейшых палафаеўскіх інфантальных сябровак. Сакалова! Незамужняя. Двойчы. Пасяджу з табой. Дасталі суцэльныя расчараванні. Толькі калі ўбачыла цябе, супакоілася. Твае вусны вельмі чулыя. Вялікая рэдкасць сустрэць чалавека з такімі вуснамі ў наш вар'яцкі час, час неверагодных узрушэнняў. Пакуль любавалася табой, не заўважыла, як «выдзьмула» трэць бутэлькі «Джоні Уокера». «Джоні» — клёвы малы. Калі мне цяжка, ён заўсёды са мной.

Палафаеў маўчаў, як мудры змей. Акрамя таго, успомніўся строгі мамчын наказ: «Сярожа! З незнаёмымі дзяўчынамі не знаёмся. У раёне лютуе разбэшчанаць, якая не шкадуе ні прыгожага, ні ўбогага».

— Ты ў маўчанку са мной не гуляй. Нетаварыскіх вялікіх хлопчыкаў цягне да бяздушных лялек з сэксшопных буцікоў. Падобная забава — шкодная звычка. Зваць цябе як? Не Міця, выпадкам? Імя Міця мне вельмі падабаецца.

— Не, не Міця! — выдушыў з сябе Палафаеў, спадзяючыся, што прыставалка памылілася і зараз пакіне яго

ў спакоі. — Я праціўнік хуткаспелых клубных знаёмстваў.

— Я таксама, Міця, да фігляў-мігляў строга стаўлюся. Для мяне важная рэпутацыя. Разумееш, Міця, рэ-пу-та-цы-я. Яна мне далася не без дай прычыны. Я нарадзілася дзяўчынкай не са срэбнай лыжачкай у роце. Расла, як расце лапух ля агароджы Батанічнага саду. Колькі сябе помню, заўсёды чмурэла ад крутых тачак. «Ламбарджыні», «Ферары», «Бэнтлі»... Але купіць дарагую машыну было не па кішэні. Усё-ткі трыста штук баксаў — гэта не свіння з вушамі. Але памарыць было прыемна. Усё змянілася, калі зразумела, чым насамрэч адрозніваюцца хлопчыкі ад дзяўчынак. Сабраць багацце аднымі сцёгнамі і каленямі не аказалася непасільнай працай. Балазе, акурат прыйшлі часы, калі ў паветры лунала адчуванне лёгкай нажывы ўперамешку з поспехам. Так, Міця, ёсць шмат рэчаў, якія важнейшыя за грошы. Але гэтыя рэчы, акрамя як за грошы, ніхто табе не аддасць. Зараз, калі я магу дазволіць сабе абсалютна любую тачку, мяне не ўстаўляюць дарагія пакупкі. Я стамілася быць босам. У мяне моцная задніца, якая, як і Радзіма, існуе для таго, каб яе любілі. Але хачу папярэдзіць цябе, Міця: маё сфарміраванае гадамі любоўнае крэда — быць зверху.

— Што ты заладзіла: Міця ды Міця?! Клуб вялікі, ідзі, шукай свайго Міцю! — рэзка абарваў Сакалову Палафаеў, успомніўшы мамчыны словы: «Калі дзяўчына захацела цябе асядлаць і ўстроіць радэа, значыць яна прапусціла паход у спартзалу і спрабуе забіць двух зайцаў: драпежна спарыцца з табой у сваё задавальненне і падкачаць мышцы сцёгнаў».

— Не будзь грубіянам, Міця! — Сакалова перакаціла цыгарэту з аднаго кута рота ў другі і інтымна падміргнула. — Я думала, такіх летуценнікаў, як ты, не сустрэну больш у нашым нікчэмным свеце. Але, бачыць Бог, памылілася. Сваёй памылцы вельмі радая. Я дзяўчына моцная. Моцная воляй, розумам і прозвішчам. Людзям падабаецца рабіць

новых людзей. І табе не ўвільнуць ад гэтай важнай працы. У мяне дзелавае прапанова. Ты робіш мне дзіця, а я раз і назаўжды вырашаю ўсе твае праблемы. У маім доме ёсць усё, без чаго нам не абысціся: шырокі ложак, эратычная бялізна, паўзмрок, які вельмі ўзбуджае...

— Сакалова, ты на галаву не хворая? — вырашыў сапраўды нагрубіць Палафаеў, каб адшыць паддатуую свавольніцу, хоць ніколі ранен не грубіў жанчынам.

— Не, не хворая, Міця. Драбніца какетлівай капрызнасці ўласціва кожнай дзяўчыне. Каханне, Міця, не мае для мяне ні колеру, ні паху. Знайшла свайго — прыціснула да сэрца! Не знайшла — пайшла шукаць іншага. Я адчуваю, ты самотны. Павер, Міця, бізнэс з'есць цябе з трыбухамі. Ніхто не ўспомніць пра цябе, дурылка. Аднясуць бязлітасна выціснутага, як лімон, на цвінтар і забудуцца. Успомню толькі я. І то са шкадаваннем, што ты аказаўся глухім да маіх слоў. Я гатовая падставіць табе надзейнае плячо. Ты ж гэтага хочаш? Так ці не?

— Ну, хачу! Але чаму я павінен табе верыць пасля пяці хвілін знаёмства? І чаму табе ўздумалася дапамагаць менавіта мне?

— Спачатку адкажу на другое пытанне. Яно больш складанае. Я, Міця, наелася камерцыі. У жыцці акрамя бізнэсу павінны быць сям'я, дом, каханне і іншыя няхітрыя радасці. Я шукаю свайго чалавека, дзеля дабрабыту якога гатовая ахвяраваць усім! — на вачах Сакаловай праступілі слёзы. Слёзы былі сапраўдныя, буйныя, здольныя растапіць нават самае ледзяное сэрца. — Не стрымлівай сябе, Міця. Бо акрамя чакання поспеху ў гэтым зманлівым свеце павінны быць і прыемныя нечаканасці ад неспадзяванай сустрэчы.

— Няправільна ўсё гэта. Дзяўчына не павінна бегаць за жаніхамі. Дзе ты бачыла, каб пастка ганялася за мышшу?!

Павінна не павінна, правільна не правільна. Каб я жыла па гэтых паняццях, то нічога б не здолела дамагчыся ў

жышці. Але з табой асаблівы выпадак. Пацягнула да цябе, як цягне па плыні бязглуздае бервяно. Супраціўляцца не стала, паверыла, што гэта лёс. А цяпер, Міця, дазволь ушчыкнуць цябе, такога гладзенькага і дагледжанага. Хачу пераканацца, што ты сапраўдны, а не прывід з ружовымі шчочкамі, якія зводзяць з розуму.

Палафаеў слухаў балбатушку, як некалі мама слухала шкаляра Палафаева, зачараванага складнасцю табліцы множання. Яму цяжка было паверыць, што ўсе яго праблемы могуць гэтак лёгка вырашыцца. Самотныя мужчыны вераць толькі ў надзейнасць уласных рук. Толькі дзякуючы ўласным рукам можна атрымаць тое задавальненне, якога не хапае самотнаму мужчыне. А цяпер яму прапануюць клопат іншых рук і кажуць, што горш не будзе.

– Паслухай... як там цябе...

– Сакалова!

– Паслухай, Сакалова! Не ведаю, як гэта магло здарыцца, але ты патрапіла ў самую кропку. Так, я мару пра моцнае, надзейнае плячо. Жыву чаканнем сустрэчы, дзеля якой гатовы зацягнуць паясок, пакласці зубы на паліцу, сабраць волю ў кулак.

Сакалова засмялася, адкінула на крэсле і яе грудзі захадзілі ходырам. Здавалася, яшчэ трошкі – і гузічкі ў пяцельках блузкі разляцяцца па баках, адкрываючы прыгажосць чароўнага цела.

– Ты мяне заёкалманаў, Міця. Паўтараю, табе не прыйдзеца ні пра што думаць. Я сама аб усім паклапачуся.

– Адкуль у цябе столькі таннай бескарыслівасці да мяне?

– У мяне гэты тыдзень – «сэйл»!

– Тыдзень чаго? – насцярожыўся Палафаеў.

– Тыдзень распрадажы добрых намераў за бясцэнак. У мяне ёсць магчымасць усюды за цябе адрубліцца. Пацалуй мяне.

Нечакана і міма сваёй волі ён паслухмяна крануўся вуснамі яе шчакі.

— Пацалунак бывае далікатным, бывае патрэбным, а бывае мужным. Пара нам з табой разабрацца, які з іх лепшы, пухленькі ты мой. А ці ведаеш ты, чым адрозніваюцца пракладкі з крыльцамі ад сурвэтак з пухіркамі? Вось я і ўвагнала цябе ў фарбу просценькім пытаннем. Пацешны ты.

— Прабач, Сакалова, але я абяцаў маме быць дома роўна ў восем.

— Раз абяцаў у восем, у восем і будзеш. Але ў восем раніцы. Гэта я табе абяцаю. З тваёй мамай уладжу ўсё сама. У тваім узросце пераблытаць восем вечара і восем раніцы — звычайная справа. Нармальны мужчына, Міця, абавязаны жаніцца, калі сустракае нармальную жанчыну. Яго да гэтага абавязваюць законы прыроды.

— Госпадзі, зрабі так, як мне трэба, а не так, як ёй хочацца, — узмаліўся ў думках набожны Палафаеў. А ўслых спытаў:

— Чаму я павінен табе верыць?

— Ты мне адразу паверыш, як толькі пабываеш у мяне дома.

— У цябе што, дом асаблівы?

— Не дом асаблівы, а я асаблівая.

Палафаеўская чара цяплення аказалася не самай вялікай у свеце, і яго чыстая, крыху наіўная, замучаная пошукамі справядлівасці душа дала сябе ўгаварыць.

— Згодны! — неяк ужо вельмі асуджана прамармытаў ён. — Згодны пабываць у цябе дома.

— Весялей можаш сказаць пра значную ў нашым жыцці падзею?

— Пакуль нашае знаёмства не стала для мяне значным, весяліцца не бачу нагоды.

— Трымай цукерку «Пеўнік — залаты хрэнік». Табе прыйдзецца яе з'есці, перш чым ляжаш са мной у ложка.